

Deset stvari, ki jih je dobro vedeti o novi evropski kapitalski direktivi in uredbi — CRD IV in CRR

Ω Finance

· Izobraževalni seminarji · Interno izobraževanje · Finančno svetovanje

Pravni okvir Evropske unije (EU), znan kot "paket CRD IV", je namenjen izvajanju sporazuma Basel III v EU. Vključuje okrepljene zahteve glede kakovosti in količine kapitala, je podlaga za nove zahteve glede likvidnosti in finančnega vzvoda, vključuje nova pravila za tveganje nasprotne stranke in tudi nove kapitalske blažilnike. CRD IV spreminja pravila o upravljanju institucij in uvaja novo standardizirano regulativno poročanje ter povečuje nadzor nad bankami.

Osnutek zakonodajnega paketa CRD IV je bil javno objavljen že 20. 7. 2011. Po skoraj dveh letih usklajevanja je bil 16. 4. 2013 najprej sprejet v Evropskem parlamentu, 20. 6. 2013 pa še na Svetu EU. Celoten sveženj je bil 27. 6. 2013 objavljen v Uradnem listu EU.

Nov sklop pravil je najbolj daljnosežna sprememba bančne ureditve v EU doslej. Enotni evropski pravilnik bo veljal za vse banke (več kot 8.300) in za vsa investicijska podjetja na notranjem trgu. Z uredbo se bo zagotovilo, da bodo za vse institucije v celotni EU veljala enaka pravila, kar bo povečalo zaupanje v stabilnost institucij, zlasti v obdobju stresnih razmer. Predstavljal bo temelj, na katerem bo zgrajeno bančništvo EU.

1. Uredba in direktiva

Paket CRD IV je sestavljen iz uredbe o kapitalskih zahtevah¹ (angl. Capital Requirements Regulation – CRR) in četrte izdaje direktive o kapitalskih zahtevah² (angl. Capital Requirements Directive – CRD). Cilj obeh dokumentov je zagotoviti finančno stabilnost in okrepiti predpise bančnega sektorja. Enotni pravilnik (angl. Single Rule Book) zagotavlja strog in enoten regulativni okvir, ki omogoča lažje delovanje notranjega trga in preprečuje možnosti za regulativno arbitražo.

4. Posojanje realnemu gospodarstvu

Majhna in srednje velika podjetja predstavljajo pomemben steber gospodarstva EU. Ključna so tako za gospodarsko rast kot za ustvarjanje prepotrebni delovnih mest. Oživitve in rast gospodarstva pa sta v veliki meri odvisni od finančnih sredstev, ki jih mala podjetja potrebujejo za prilagajanje novim tehnologijam in nabavo nove opreme, da bi na ta način lahko postala konkurenčnejša. Prav zato je pomembno, da banke tudi v stresnih razmerah ustrezno kreditirajo majhna in srednje velika podjetja. Kapitalske zahteve za kreditna tveganja z naslova izpostavljenosti do majhnih in srednje velikih podjetij se bodo zmanjšale z uporabo faktorja podpore, ki bo enak 0,7619, s čimer naj bi se povečal obseg kreditiranja teh podjetij.

2. Začetek veljavnosti

Medtem ko začne direktiva veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu EU in so države članice zavezane do 31. decembra 2013 sprejeti in objaviti zakone in druge predpise, ki bodo usklajeni s to direktivo, pa začne uredba veljati na dan po objavi v Uradnem listu EU. Uredba se uporablja od 1. januarja 2014, saj je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

5. Kreditno tveganje nasprotnih stranke

Finančna kriza je pokazala, da so institucije množično podcenjevale raven kreditnega tveganja nasprotnih strank, povezanega z izvedenimi finančnimi instrumenti OTC. Kot posledica tega se močno spreminja tudi regulativa tega področja, vključno z novo uredbo o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (EMIR). Za precej izvedenih finančnih instrumentov prostega trga (OTC) naj bi kliring izvale centralne nasprotni stranke (CNS). Višje kapitalske zahteve pa bodo veljale za tiste izvedene finančne instrumente OTC, katerih kliringa ni mogoče izvesti centralno, da se tako ustrezno upoštevajo z njimi povezana večja tveganja.

3. Kapital in kapitalski blažilniki

Evropske banke bodo morale zagotavljati več in bolj kakovosten kapital, ki bo dejansko služil kot blažilnik v primeru kriznih razmer. Opredelitev kapitala institucije se zaostri in poenostavi. Po novem bo kapital institucije sestavljen zgolj iz vsote njenega temeljnega (angl. Tier 1 capital) in dodatnega kapitala (angl. Tier 2 capital). Pojem dodatni kapital II (angl. Tier 3 capital) je odpravljen.

Banke bodo morale zagotavljati tudi varovalni in proticiklični kapitalski blažilnik, s katerima se bo zagotovilo, da se bo v obdobjih gospodarske rasti akumulirala zadostna kapitalska osnova za pokrivanje izgub v stresnih obdobjih. Države članice bodo imele možnost, da od nekaterih institucij zahtevajo, da imajo poleg varovalnega in proticikličnega kapitalskega blažilnika tudi dodatne blažilnike, da bi na ta način preprečile in zmanjšale dolgoročno neciklična in sistemska tveganja. Tako bodo lahko nadzorni organi naložili globalnim sistemsko pomembnim institucijam (GSPI) blažilnik za GSPI, drugim sistemsko pomembnim institucijam (DSPI) pa blažilnik za DPSI. Vsaka država članica lahko uvede tudi blažilnik sistemskih tveganj za finančni sektor ali za enega ali več podskupin sektorja.

¹ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja.

² Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij.

6. Likvidnostni blažilniki

Institucije bi morale imeti na voljo blažilnik v obliki raznovrstnih likvidnih sredstev, ki bi jih lahko uporabile za kritje likvidnostnih potreb v obdobju kratkoročnega likvidnostnega stresa. Ker vnaprej ni mogoče zanesljivo vedeti, katera sredstva v okviru posameznih kategorij sredstev bi pozneje lahko bila izpostavljena šokom, je primerno spodbujati raznovrsten in visokokakovosten likvidnostni blažilnik, ki bi ga sestavljala sredstva iz različnih kategorij. Likvidna sredstva morajo imeti institucije vedno na voljo za kritje likvidnostnih odlivov. Zaradi zagotavljanja vsesplošne usklajenosti na področju regulacije likvidnosti bo morala biti končna zahteva glede likvidnostnega kritja podobna tisti, predpisani z Baslom III, četudi bo upoštevala posebnosti EU in nacionalne posebnosti. Poleg kratkoročnih likvidnostnih potreb bodo morale institucije sprejeti tudi strukture financiranja, ki so dolgoročno stabilne. Uvedbo količnika neto stabilnih virov financiranja je pričakovati z letom 2018.

9. Razkritja

Namen zahtev po razkritju informacij tržnim udeležencem je zagotoviti točne in celovite informacije v zvezi s profilom tveganosti posameznih institucij. Prav zato bi morale institucije razkriti dodatne informacije, ki niso izrecno navedene v uredbi, kadar je tako razkritje potrebno za doseganje navedenega cilja. Pristojni organi bi morali biti hkrati pozorni na primere, v katerih bi sumili, da je institucija informacije označila za lastniške ali zaupne, da bi se izognila njihovem razkritju.

7. Korporativno upravljanje in preudarne politike prejemkov

Pomanjkljivosti pri korporativnem upravljanju določenih institucij so prispevale k pretiranemu in nepremišljenemu prevzemanju tveganj v bančnem sektorju. To je povzročilo propad posameznih institucij in sistemske težave v nekaterih državah. Da bi omejili špekulativno prevzemanje tveganj, bi bilo treba določiti največje dovoljeno razmerje med fiksnim in variabilnim delom celotnega prejemka. Variabilni del prejemka poslej ne bi smel presežati fiksnega (razen izjem, ki jih eksplicitno določijo delničarji institucije). Poleg tega bodo morale institucije razkriti podrobne informacije o politikah in praksah prejemkov. Da bi spodbudili dolgoročni pogled na poslovanje institucij, naj bo vsaj del nagrade odložen za izplačilo za obdobje, ki ni krajše od treh do petih let.

10. Evropski bančni organ (EBA)

Da bi zagotovili dosledno usklajenost in ustrezno zaščito vlagateljev po vsej EU, se EBA zaupa priprava osnutkov regulativnih in izvedbenih tehničnih standardov, ki jih mora kasneje sprejeti še Evropska komisija. Pravno zavezujoča posredniška vloga EBA je ključni element, ki spodbuja usklajevanje, doslednost nadzora in zblizanje nadzornih praks.

8. Finančni vzvod

V obdobju pred finančno krizo so institucije pretirano kopičile izpostavljenosti glede na njihov kapital. V času finančne krize so morale zaradi izgub in pomanjkanja financiranja v kratkem obdobju bistveno zmanjšati svoj finančni vzvod. S tem so bili pritiski na zniževanje cen premoženja še večji, zaradi česar so imele institucije dodatne izgube, kar je nato povzročilo še dodatno zmanjšanje njihovega kapitala. Končni posledici tega negativnega poteka dogodkov sta bili zmanjšanje obsega kreditov, ki so na voljo realnemu gospodarstvu, ter še resnejša in daljša kriza.

Kontakt

Omega Finance, d.o.o.
Izobraževanje in svetovanje
Mivka 28
SI-1000 Ljubljana
Slovenija
Tel. ++386 59 064 502
Faks ++386 59 064 503
Mobilni ++386 41 647 502
Direktor: Jernej Doles
E-pošta: jernej.doles@omegafinance.si
www.omegafinance.si

O avtorju

Jernej Doles je vodja in izvajalec večine izobraževalnih programov podjetja Omega Finance, d.o.o.

Mag. Jernej Doles je več kot petnajst let praktično trgoval z različnimi finančnimi

instrumenti, kar mu je pomagalo pri razumevanju njihove logike, logike delovanja finančnega sistema in pri razumevanju tveganj, ki so prisotna na finančnih trgih.

Praktična znanja je redno nadgrajeval s svojim izobraževanjem predvsem v tujih finančnih ustanovah. Pedagoške izkušnje pa je nadgradil tudi z delom v izobraževalnem centru večje slovenske banke.

Svoje vedenje o navedenih finančnih področjih že dobro desetletje posreduje drugim na različnih izobraževanjih in konferencah.

O podjetju Omega Finance d.o.o.

Naše poslovanje je razdeljeno v tri segmente:

- **Izobraževalni seminarji**
Seminarji so namenjeni tako zaposlenim v finančnem sektorju kot tudi finančnikom v podjetjih. Posamezne teme so običajno razdeljene na več stopenj.
- **Interno izobraževanje**
Vsi naši objavljeni programi so na voljo tudi v obliki internih izobraževanj za zaokrožene skupine, na vašo željo pa vam lahko pripravimo tudi prilagojene programe.
- **Finančno svetovanje**
Praktične izkušnje, pridobljene z delom na finančnih trgih in obogatene z izkušnjami s področja izobraževanja, nam dajejo prednost pri učinkovitem svetovanju.

Izjava o omejitvi odgovornosti

Ta dokument je kratek povzetek navedene regulative in direktive, objavljene v Uradnem listu Evropske unije. Namenjen je zgolj v splošnoinformativne namene in ne upošteva bralčevih posebnih okoliščin.

Podjetje Omega Finance, d. o. o., zavrača kakršno koli odgovornost za netočnost oziroma nepopolnost informacij v tem dokumentu in za vsa dejanja ali opustitve, ki bi lahko temeljila na teh informacijah. Prav tako ne zagotavlja pravnega, revizijskega ali davčnega svetovanja. Bralci so odgovorni za pridobitev takšnih nasvetov s strani lastnega pravnega zastopnika ali drugega pooblaščenega strokovnjaka.